

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 908/2022
26.04.2023. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Синиша Миладиновић, адвокат из ..., против туженог „Штампа систем“ д.о.о. Београд, са седиштем у Београду, ради поништаја решења о отказу, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2820/20 од 08.10.2020. године, у седници већа одржаној дана 26.04.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2820/20 од 08.10.2020. године и пресуда Трећег основног суда у Београду П1 2815/12 од 04.12.2019. године и предмет ВРАЋА првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2820/20 од 08.10.2020. године, одбијена је жалба тужиље и потврђена пресуда Трећег основног суда у Београду П1 2815/12 од 04.12.2019. године, којом је одбијен тужбени захтев тужиље којим је тражено да се поништи као незаконито решење туженог бр. ... од ....2012. године, као и захтев тужиље да се обавезе тужени да јој накнади трошкове парничног поступка у износу од 449.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 7211...18/20), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је била у радном односу код туженог на радном месту „...“. Решењем туженог од ...2012. године тужиљи је отказан анекс уговора о раду од 08.11.2011. године, сви претходно закључени анекси уговора о раду, као и уговор о раду од 29.10.2005. године, а због повреде радне обавезе из тачке 2 став 1 подтачка 17, 28, 29 и 31 и из тачке 9 став 1 подтачка 6, а у вези са тачком 2 став 1 анекса уговора о раду од 08.11.2011. године. Анекс уговора о раду и уговор о раду су отказани на основу одредбе члана 179 став 1 тачка 2 Закона о раду и члана 115 став 1

тачка 2 Колективног уговора туженог. У образложењу решења наведено је да су анексом уговора о раду од 08.11.2011. године тужила и тужени уредили сва права и обавезе из радног односа на пословима радног места ..., да је у пријави Сектора продаје од 23.3.2012. године ... продаје ББ навео да је приликом обиласка малопродајног објекта "... " дана 20.3.2012. године утврдио да недостаје једна паклица цигарета "...", да је у вези са тим тужила дала изјаву да претходног дана није радио бар код читач и да је продала наведене цигарете без издавања рачуна и евидентирања на ПОСТ терминалу, поред тога што је и без бар код читача било могуће робу евидентирати и издати рачун тако што се артикал пронађе у евиденцији, те да о квару није ни обавестила свог надређеног. Потрошачу који је тражио „...“ није понудила замену на адекватан начин, иако јој је раније на то више пута скретана пажња. Дана 18.3.2012. године дошла је у сукоб са потрошачем који је гађао новинама због тога што није имала да му врати ситан новац, при чему није пријавила руководиоцу да је при том разбијено стакло од шубера. Такође, дана 19.3.2012. године није извршила нивелацију цена за артикле „...“, као и за „...“. Констатовано је да је тужила упозорење о постојању разлога за отказ уговора о раду примила 17.04.2012. године и да је дала изјашњење у којем је између осталог навела да робу никада није продала без рачуна и да је дана 20.3.2012. године око 05.15 часова дошла на посао, да је око 05.30 часова дошла муштерија, да је за тражену робу хтела да прочита бар код, али да читач није радио, због чега се извинила муштерији и није продала робу, да је позвала „...“ за пријаву квара, да није могла да пронађе шифру од цигарета „...“, како би могла да је откуца на ПОСТ терминалу, да је позвала колеге који су јој дали шифру, па је откуцала и продала робу, да је бар код читач поправљен око 08,00 часова, да је касније у контролу дошао ББ и тада се испоставило да је шифра коју је добила за цигарете била погрешна јер је приликом провере стања цигарета установила да има једну паклицу „...“ вишка, да је истог дана наишао и супервизор ВВ који је видео да није променила цену у излогу, објаснивши да је имала проблема са касом, због чега је заборавила.

Утврђено је да је ББ у спорном периоду код туженог радио као ... продаје, да је био непосредно претпостављен тужили и да је дана 23.3.2012. године приликом обиласка и контроле објекта тужиле утврдио да постоји једна паклица „...“ мањка, да је тужила код себе имала новац који је наплатила за те цигарете у износу од 150,00 динара и да му је тужила одговорила да је цигарете продала у тренутку када јој није радио бар код читач и да једино за ове цигарете није нашла шифру, као и да га је о квару обавестила претходног дана у јутарњим часовима. Организатор продаје је квар пријавио свом супервизору, а радник фирме је око 12.00 часова истог дана отклонио квар, а тужили је тада рекао да ради преко ПОСТ терминала и да мора да издаје рачуне купцима или да изда парагон блок. Такође, тужила у његовом присуству купцу који је тражио „...“ није понудила замену на адекватан начин. Тужила је 20.3.2012. године дошла на посао у 05,30 часова и приликом прве продаје увидела да јој не ради бар код читач и до поправке читача радила је тако што је ручно уносила шифре за сваки појединачни артикал, а када није знала шифру, позвала би колегу да јој исту каже, што је брже него да кроз компјутер тражи сваку појединачну шифру. Нивелацију цена за чипс није извршила јер је тог дана имала проблема са бар код читачем који није радио и заборавила је да промени цене на чипсу у излогу, што је уочено од стране супервизора и због тога је писала изјаву. Дана 18.3.2012. године око 08,00 часова нестало јој је ситног новца, када је дошла једна муштерија којој није имала да уситни 1.000,00 динара, због чега се муштерија разбеснела и ударила новинама у стакло и разбила га.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиле закључивши да је тужилца проузроковала доношење одлуке о престанку радног односа и да је тужени правилно утврдио њену одговорност. Првостепени суд је нашао да постоји отказни разлог, будући да је приликом обиласка малопродајног објекта утврђено да недостаје једна паклица „...“, да је тужилца продала наведене цигаре без издавања рачуна и евидентирања на ПОСТ терминалу, а што је била дужна да учини јер је и без бар код читача било могуће роби евидентирати и издати рачун. Такође, тужилца није извршила нивелацију цена за чипс, иако је анексом уговора о раду прихватила да сваки изложени артикал марикара и да води рачуна о тачности цене. У вези повреде радне обавезе да је дана 18.3.2012. године тужилца дошла у сукоб са потрошачем који је гађао новинама због тога што није имала да му врати ситан новац, првостепени суд налази да тужени није доказао да је прекршена одредба према којој је као продавац тужилца обавезна да буде љубазна и услужна према купцима, имајући у виду да је тужилца телефонским путем обавестила ББ, да је разбијено стакло од шубера. Суд ни понашање тужилце да потрошачу који је тражио „...“ није понудила замену на адекватан начин, не сматра повредом радне обавезе јер би понашајући се на тај начин вршила насртљиву пословну праксу за коју не може бити одговорна. Како је приликом отказа уговора о раду запосленом, довољно постојање и само једне повреде која је предвиђена као отказни разлог да би одлука послодавца била законита, независно од постојања осталих повреда које су запосленом стављене на терет, оспорено решење о отказу је законито јер је тужилца својом кривицом учинила назначене повреде утврђене анексом уговора о раду. Ценећи сразмеру учињене све повреде и изречене санкције, првостепени суд је нашао да нису постојале олакшавајуће околности на страни тужилце.

Другостепени суд је прихватио чињенично стање утврђено првостепеном пресудом и закључио да првостепени суд доносећи пресуду правилно применио материјално право те је оценио да жалба тужилце није основана и из којих разлога.

По оцени Врховног касационог суда, не може се прихватити закључак нижестепених судова да је тужилца применом наведених одредаба законито отказан уговор о раду, јер је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Одредбом члана 179. став 1. тачка 2. Закона о раду („Службени гласник РС“, 24/05, 61/05, 54/09) важећег у време доношења оспореног решења о отказу уговора о раду, прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца и то ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђене општим актом или уговором о раду.

Да би се применио овај отказни разлог потребно је да повреда радне обавезе буде утврђена општим актом, колективним уговором, правилником о раду или уговором о раду и да постоји кривица запосленог за учињену повреду.

У конкретном случају, тужилца је отказан уговор о раду због повреде радне обавезе из тачке 2 став 1 подтачка 17, 28, 29 и 31 и из тачке 9 став 1 подтачка 6, а у вези са тачком 2 став 1 анекса уговора о раду од 08.11.2011. године, а на које одредбе се тужени позвао у отказном решењу и поједине садржински навео. Међутим,

нижестепени судови у поступку за оцену законитости решења о отказу уговора о раду нису утврдили садржину анекса уговора о раду од 08.11.2011. године, односно нису поуздано утврдили шта је наведеним одредбама анекса предвиђено као повреда радне обавезе због које се запосленом може отказати уговор о раду.

Такође, у смислу цитиране одредбе Закона о раду, повреда радне обавезе санкционисана је отказом уговора о раду ако ју је запослени учинио својом кривицом, што значи да је постојање кривице запосленог услов за давање отказа уговора о раду, с тим што за отказ уговора о раду није довољан сваки степен кривице, већ је потребно да је запослени извршио повреду радне обавезе намерно или из крајње непажње. Стварна заблуда искључује кривицу и постоји кад запослени учини повреду радне обавезе у погрешном уверењу да постоје околности према којима би, ако би те околности стварно постојале, предузета радња била допуштена. У конкретном случају, из исказа тужиле произлази да је пакла цигарета за коју је утврђено да је мањак продата и наплаћена, да је за шифру за наведену паклицу тужилца питала колеге продавце, али да се укуцана шифра односила на другу врсту цигарета, те нижестепени судови нису на поуздан начин утврдили чињеницу да ли је у конкретном случају дошло до грешке у куцању шифре због чега се приказао мањак једне пакле цигарета „...“, а вишак пакле цигарета друге врсте и да ли је тужилца поступила у складу са устаљеном праксом код тужене када је за шифру производа питала колеге, а имајући у виду и исказе сведока ГГ и ДД, који су навели да у ситуацији када не могу да пронађу шифре јер бар код читач не ради, позову колеге из другог продајног објекта да им прочитају шифру, јер је то бржи начин него да шифру тражи на ПОСТ терминалу. Дакле, као одлучна чињеница да је тужилца учинила повреду радне обавезе од значаја је психички однос тужиле према повреди радне обавезе и њеним последицама, те је потребно утврдити да ли, код свих околности које су довеле до повреде радне обавезе које су стављене на терет, у поступању тужиле постоје разлози за искључење кривице.

Како због погрешне примене материјалног права, чињенично стање у погледу наведених околности, које су од значаја за правилну одлуку о тужбеном захтеву, није потпуно утврђено, Врховни касациони суд је укинуо обе нижестепене пресуде и предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење.

У поновном поступку, првостепени суд ће имати у виду примедбе изложене у овом решењу и тачно утврдити шта је садржина одредби анекса уговора о раду на које се тужени позвао у свом решењу, односно шта је наведеним анексом утврђено као повреда радних обавеза због којих је тужилци отказан уговор о раду, те ће поново ценити да ли се у радњама тужиле стичу обележја повреда радних обавеза утврђених наведеним анексом и испитати да ли је тужилца погрешно сматрала да је предузимање радњи због којих јој је отказан уговор о раду било допуштено, при чему ће имати у виду да је, у смислу члана 9. Конвенције МОП-а 158 о престанку радног односа на иницијативу послодавца, терет доказивања да постоји ваљан разлог за престанак радног односа на послодавцу, након чега ће донети правилну и закониту одлуку.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка, с обзиром да иста зависи од коначног исхода парнице.

Из наведених разлога, применом члана 416.став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић